

Összefoglalás

2007-2010

A harmadfokú képzés szerepe a regionális átalakulásban, TERD

- Projekt azonosító száma: OTKA T- 69160
- Nevesített szenior kutatók: Pusztai Gabriella

Absztrakt

Ez a kutatás a föltárja és elemzi a harmadfokú képzés (felsőoktatás) hatását a regionális átalakulására Közép-Európa kitüntetett térségeiben a rendszerváltozás nyomán. Ehhez a következő föladatakat fogalmazzuk meg: a képzések iránti igények átalakulásának statisztikai-összehasonlító vizsgálata egy kiválasztott határközi térségben; az új felsőoktatási törekvések (intézményi, helyi és regionális „oktatáspolitikák”) föltárása és nyomon követése; a gazdasági átalakulás és a felnőttképzés összefüggéseinek föltárása és különbségeinek összehasonlítása. Azokra a korábbi kutatásainkra alapozódik, amelyekben – OTKA, valamint NKFP támogatással – a kisebbségi és a határmenti oktatás helyzetét tártuk föl. A jelen kutatásban a következő problémákat tanulmányozzuk: Kibontakozóban vannak-e határokon átnyúló regionális felsőoktatási terek? Hozzájárul-e a felsőoktatás a hátrányos helyzetű térségek gazdasági fölzárkóztatásához? Hozzájárul-e a felsőoktatás egy regionális identitás kialakításához? Összekapcsolódik-e a felnőttképzés a lemaradó térségek felsőoktatási kísérleteivel (regionális tanulási terek)? E problémák tanulmányozása közben a következő megközelítéseket fogjuk használni: összehasonlító pedagógiai és oktatáspolitikai megközelítések (a kiválasztott határközi térség adottságainak megfelelően); oktatásökológiai (oktatásföldrajzi) megközelítések (a térség népességmozgásának tanulmányozásában); nevelésszociológiai megközelítések (az egyes intézmények hallgatóinak és oktatóinak vizsgálataiban).

Publikációk:

A kutatás publikációi és egyéb, a kutatáshoz kapcsolódó anyagok elérhetőek a következő honlapon: <http://terd.unideb.hu>

2007-2008

A bolognai folyamat Közép-Európában

- Projekt azonosító száma: 80/tkOKAI
- Nevesített szenior kutatók: Barakonyi Károly, Bura László, Gabóda Béla, Gabóda Éva, Gábrity Molnár Irén, László Béla, Orosz Anna, Pusztai Gabriella, Rébay Magdolna, Szabó Péter Csaba, Szolár Éva

Absztrakt

A kutatásban annak jártunk utána, hogy hogyan is áll az ún. *bolognai folyamat* Közép-Európában. Megközelítésünk során az összehasonlító szemléletmódot alkalmaztunk annak érdekében, hogy az 1999-ben kezdődött felsőoktatási reform folyamatot leírjuk. Közép-Európát azért is érdemes külön megvizsgálni – a bolognai folyamat állása szempontjából -, mert mások a történelmi előzmények. Európának ez a régiója csak a 2000-es években csatlakozott az Európai Unióhoz. Az 1990-es évek a rendszerváltással teltek el, s a rendszerváltozás ebben a régióban még most (2008) sem zárult le. A kutatás azoknak politikai

összefüggéseknek a vizsgálatát tűzte ki célul, amelyek jelentősen befolyásolták ebben a régióban a bolognai folyamat alakulását. Kutatásunk egyik megállapítása, hogy a rendszerváltozás óta Közép-Európában nem egy, hanem két felsőoktatási reform zajlott le. Az 1990-es években az önálló felsőoktatási rendszerek kialakítására törekedtek, a 2000-es években viszont az alig önállósult rendszereknek kellene hasonlítaniuk az Európai Felsőoktatási Térséghez (vagyis az Európa-szerte elfogadott szabványokhoz). A kutatás során nem egyszerűen megismételtük a különféle hivatalos jelentéseket – a bolognai folyamatot oktatáspolitikai kérdésként fogva föl –, hanem társadalomkutatásra törekedtünk, tudományos nézőpontból közelítve a közép-európai felsőoktatási reformokhoz.

Publikációk

- Kozma, Tamás - Rébay, Magdolna (eds.): The Bologna Process in the New European Union Countries. European Education 40 (2008), No. 2. (tematikus szám)
- Kozma T, Rébay M (eds) 2009 A bolognai folyamat Közép-Európában. Budapest: Új Mandátum

2003-2005

A „debreceni iskola”

- Projekt azonosító száma: OTKA 43016
- Nevesített szenior kutatók: Orosz Gábor, Brezsnaynszky László

Absztrakt

A magyar neveléstudomány egyetemi iskolái (műhelyei) közül a debreceni eddig kevésbé kutatott terület, jóllehet közoktatásügyünknek vannak olyan évei, amikor a Debrecenben alapozott pedagógiai gondolkodás az ország egészére nézve is jelentőséggel bír. A tudományos pedagógia művelése Debrecenben alapvetően a református kollégium és az ennek jogfolytonos utódként létesült debreceni egyetem intézményében folyt.

Az egyetemen a pedagógiát művelő professzorok (Tankó Béla, Mitrovics Gyula, Karácsony Sándor, Jausz Béla, Kelemen László) munkássága a neveléstudomány sajátos iskolájává úgy állt össze, hogy mindannyian a bölcsélet valamilyen más területéhez is kötődtek. Ezért volt szükséges részletesen megismerni a professzorok tudományos kapcsolatait, szerepüket az egyetem életében és a pedagógiai közéletben. A tanítványaik köre jól jelzi a műhely által megvalósult kisugárzó hatásait.

Publikáció

- Kozma T 2004 A debreceni iskola debrecenisége. In: Brezsnaynszky L, Fenyő I eds 2004 A debreceni iskola. Acta Paedagogica Debrecina CIII. Debrecen: Kossuth Egyetemi Kiadó, pp. 226-42

2002 – 2005

Regionális egyetem

- Projekt azonosító száma: NKFP 5/150/2001
- Nevesített szenior kutatók: Süli-Zakar István, Béres Csaba, Pusztai Gabriella

Absztrakt

Ebben a kutatásban azokat a szervezési és telepítési modelleket vizsgáltuk, amelyek rendelkezésünkre álltak ahhoz, hogy a szükségesnek látszó harmadfokú képzést regionálisan elemezni lehessen. A kutatás során területi vizsgálatokat végeztünk, amelyek segítségével az

1990-es években megváltozott / állandónak bizonyult képzési igényeket mértük fel. A kutatás eredményei alapján javaslatot tettünk egy új harmadfokú képzés intézményesítésére. A kutatás alapján nyert megállapítást, hogy a felsőoktatás regionális fejlesztésére vonatkozó előrejelzések alapvetően megbízhatóak. A nagy fordulópontok (pl. politikai rendszerváltás és következményei) azonban nem voltak előre jelezhetőek. A felsőoktatás iránti igények területi alakulása egybeesik az innováció regionális terjedésével Magyarországon, amely alól kivételt csak a határmenti övezetek és az alföldi régiók képeznek. Szintén a kutatás tanulsága, hogy a harmadfokú képzés intézményeiben rövid ciklusú szakképzéseket és általános értelmiségképzéseket szerveznek. Azok az intézmények (modellek) életképesek, amelyek a szakképzést általános képzéssel kapcsolják össze.

Publikációk

- Kozma T 2004 Kisebbségi oktatás és harmadik utasság. In: Barta J, Pallai L ed 2004 Emlékkönyv Gunst Péter 70. születésnapjára. Debrecen: Egyetemi Történettudományi Intézet, pp. 413-24. ISBN 963-216-2730
- Kozma T 2004 Understanding education in Europe-East: Frames of interpretation and comparison. International Journal of Educational Development 24, 5: 467-77.
Társszerző: Polonyi T
- Kozma T 2002 Regionális egyetem. Kutatás Közben 233. Budapest: Oktatókutató Intézet. ISBN 963-404-363-1

2002-2003

Felsőoktatási akkreditáció Közép-Európában

- Projekt azonosító száma: OKTK 69160
- Nevesített kutatók: Rébay Magdolna, László Béla, Orosz Ildikó, Szűcs István, Gábrity-Molnár Irén

Absztrakt

Akkreditáción Közép-Európában a felsőoktatás megreformálásának legkülönbözőbb tevékenységeit értik. A különböző akkreditációs szervezetek (testületek) rendszerint a felsőoktatás tanulmányi programjaival foglalkoznak, miközben az ahhoz kapcsolódó egyéb problémákat vagy ugyanezekben a szervezetekben vagy gyakran más szervezetekben döntenek el (kapacitás akkreditáció, finanszírozás feltételek). A közép-európai akkreditáció a fölzárkózás és a nemzetköziesedés eszköze. Nemcsak a korábbi totális rendszerekből való kitörést várják tőle, hanem egyben a kitörést abból az elszigeteltségből is, amelyet az értelmiség számára Közép-Európa hagyományosan jelent. Az akkreditáció elsősorban kormányzati tevékenység, vagy annak szakmai-tudományos háttérzése. Ezért az akkreditációs eljárások és szervezetek – különbözőképpen bár, de mégis – beépültek az államigazgatási bürokráciába (igazgatási, törzstagi, korporatív, illetve „önigazgató szervezetek”). A gyorsan változó, bizonytalan közép-európai politikai környezetben az akkreditációs szervezetek túlélésre törekszenek. „Túlélésükhöz sajátos stratégiát választanak (az akkreditáció, mint minőségbiztosítás, tudománymenedzsment vagy kultúrdiplomácia). A stabilitásra törekvő akkreditációs szervezetek itt is kialakítják identitásukat, és önálló szakmaiságukat, ami jellegzetesen a Közép-Európában jelenleg folyó felsőoktatási reformokhoz („bolognai-folyamat”) kötődik.

Publikációk

- Kozma T 2004 Az európai akkreditációs politika egy összehasonlító vizsgálat tükrében. In: Cseke P et al ed 2004 Minőségi igények és módszertani követelmények a

felsőoktatásban. Kolozsvár: Universitara Clujeana Kiadó. ISBN 973-610-300-5. Pp. 121-39 Társszerző: Rébay M

- Kozma T 2003 (2004) Accreditation in the Higher Education System in Hungary. Paris: IIEP Társszerzők: Híves T., Radácsi I., Rébay M.
- Kozma T 2003 szerk. Felsőoktatási akkreditáció Európában. Kutatás Közben 242. Budapest: Oktatókutató Intézet, pp. 95. ISBN 963-404-373-9. Társszerkesztő: Rébay M

2000-2002

Kisebbségi oktatás Közép-Európában

- Projekt azonosító száma: OTKA T-032196
- Nevesített kutatók: Polónyi T, Torkos K, Szerepi A, Szíjártó I, Horkai A, Zsigovits G, Korponay B.

Absztrakt

Közép-Európa elhatárolása bizonytalan és politikafüggő; az 1980-as években az ún. demokratikus ellenzék elevenítette föl. Itt a kisebbségi politizálást a közösségi önmeghatározás kényszere hajtja; az oktatás is ezt a célt szolgálja. Az 1989-ben színre lépő kisebbségi oktatáspolitikusok első nemzedéke jellegzetesen „harmadik utas” volt. Az általunk alapított intézmények civil szerveződésként kezdeményeződtek, számos esetben ún. határközi együttműködés keretében (határon túli oktatás, kihelyezett tagozatok stb.). Az intézményalapítók igazi karizmatikus egyéniségek. Ha színre lépésükkor el tudták nyerni közösségük támogatását, akkor beilleszkedtek a parlamentáris viszonyok közé. Ha azonban szembekerültek vele, akkor átadták helyüket a konszolidáció kisebbségi oktatáspolitikusainak.

Publikációk

- Kozma T 2006 „Roma childhood in Eastern Europe.” In: Yeakey C C, Richardson J W Brooks Buck J eds 2006 **Suffer the Little Children**. Amsterdam etc: Elsevier, pp. 73-96. (Társszerzők: Pusztai G, Torkos K)
- Kozma T et al. 2005 Kisebbségi oktatás Közép-Európában. Budapest: Új Mandátum. ISBN 963-9494-2
- Kozma T 2004 Kisebbségi oktatáspolitikák. Debreceni Szemle 12, 3: 394-405
- Kozma T et al. 2004 Határközi kapcsolatok és intézményalapítás: egy összehasonlító egyetemkutatás eredményei. In Debreceni Szemle 12, 1: 32-44
- Kozma T 2004 Változások hordozói. In Educatio 12 (2003), 1: 65-78
- Kozma T 2003 Minority education in Central Europe. European Education 35, 1: 35-53
- Kozma T et al. 2003 Kisebbségi egyetemek. In Magyar Felsőoktatás 13, 4-6: 33-35.
- Kozma T 2000 Kisebbségi oktatás Közép-Európában In Educatio 9, 2: 220-38

1998-2001

Kiss Árpád hagyatéka

- Projekt azonosító száma: OTKA T-25176
- Nevesített kutatók: Kiss Endre, Lénárd Gábor, Orosz Gábor

Absztrakt

Kiss Árpád a XX. század második felének meghatározó pedagógiai és oktatáspolitikai személyisége. Hozzájárulása az 1945 - 46-os demokratikus iskolareformhoz (az általános iskola megteremtése), valamint úttörő szerepe a napjainkban általánossá vált tanulói teljesítménymérésekhez ma még kevésbé ismert. Ennek az ismeretlenségnek részben az az oka, hogy Kiss Árpád pályafutása az 1949-ben bekövetkezett Rákosi-féle fordulattal kerékbe tört (internálás). Az újrakezdésre majd csak a kádári konszolidáció után nyílik lehetőség. Az emlékszoba és archívum, amelyet a család és a Kiss Árpád Alapítvány adományozott a Debreceni Egyetem Neveléstudományi Tanszékének egyedülálló lehetőség a XX. századi pedagógiai és oktatáspolitikai megismeréséhez. Ez a kutatás megkezdte a Kiss Árpád hagyaték rendszeres tudományos földolgozását és publikálását. A kétévente rendezett Kiss Árpád Emlékkonferenciák pedig fórumot és nyilvánosságot teremtenek az eredmények szélesebb körű megismertetésére is.

Publikációk

- Kiss E (ed) 2002 Tudásalapú társadalom. A Kiss Árpád archívum könyvtára II. Debrecen: Egyetemi Neveléstudományi Tanszék.
- Kiss E (ed) 2001 Interdiszciplináris pedagógia. A Kiss Árpád archívum könyvtára I. Debrecen: Egyetemi Neveléstudományi Tanszék.
- Kozma T 2001 Egy belső emigráció könyve. Educatio 10, 1: 196-200

1998-1999

Kisebbségi oktatás: a magyarok esete

- Projekt azonosító száma: OKTK A-1551/IV/1999
- Nevesített szenior kutatók: Radácsi Imre

Absztrakt

A kutatás célja a kisebbségi magyarság oktatásügyi helyzetének föltárása és leírása abból a célból, hogy megállapíthassuk (a) oktatás iránti igényeiket és (b) az ezen igények ellátására rendelkezésre álló oktatási kapacitásaikat (hálózat és szerkezet). A kutatás közben kiemelten figyeltünk a magyar nyelvű, harmadfokú képzés (felsőoktatás) megszervezésének szükségességére és lehetőségére, mert a nemzetközi összehasonlítások azt mutatják, hogy Közép-Európában a következő időszakban ez lesz a fejlesztés kiemelt iránya.

Publikációk

- Kozma T et al. 2000 szerk. Kisebbségek Közép-Európában. Educatio 9, 2: 205-432 (tematikus szám).
- Kozma T 2000 Kisebbségi oktatás Közép-Európában In Educatio 9, 2: 220-38
- Kozma T et al. 2000 Should we become more international or more regional? Aspects of minority higher education in Europe. Higher Education in Europe 25 (2000), 1: 41-45.
- Kozma T 2002 Ungarn. In: Döbert H. et al eds. (2002) Die Schulsysteme Europas. Grundlagen der Schulpaedagogik 46. Hohengehren: Schneider Verlag, pp. 587-602. (Társszerző: Rébay Magdolna)
- Kozma T 2002 Határokon innen, határokon túl: Regionális változások az oktatásügyben, 1990-2000. Budapest: Oktatókutató Intézet, Új Mandátum

1997-1999

Intézményi kutatások a felsőoktatásban

- Projekt azonosító száma: FKFP 326/1997
- Nevesített kutatók: Bojda Bea

Absztrakt

Az intézményi kutatások a felsőoktatásban című kutatás során (1997-1999) a nemzetközi intézményi kutatási törekvéseket és irányulásokat kívántuk a lehetőségekhez mérten elemzések, klasszikus és újszerű kutatási eszközök felhasználásával adaptálni a hazai környezetre, ennek összes előnyével és hátrányával.

Publikációk

- Bojda B (ed) 2002 **Intézményi kutatások a felsőoktatásban.** *Acta Paedagogica Debrecina Vol CI*. Debrecen: Kossuth Egyetemi Kiadó

1997-1998

Oktatásökológiai vizsgálatok Kelet-Magyarországon

- Projekt azonosító száma: AMFK 251/1996
- Nevesített szenior kutatók: Híves T., Forray R. K., Rubovszky K.

Publikációk

- Híves T., Kozma T. 1998 **Oktatásökológia szöveggyűjtemény. (kézirat)** Debrecen: Egyetemi Tanszéki Könyvtár

1996-1999

Regionális együttműködés a harmadfokú képzésben

- Projekt azonosító száma: OTKA T-20246
- Nevesített szenior kutatók: Forray R. K., Györgyi Z., Mészáros R., Pusztay J., Elter T., Máté B., Narancsik Á., Sz. Kálmán A.

Absztrakt

A kutatás eredeti célja a harmadfokú képzések területi elterjedtségének vizsgálata volt, különös tekintettel határmenti régiók együttműködésére. Ebből az alábbi föladatak következtek:

- a harmadfokú képzések összegyűjtése;
- olyan régiók kiválasztása és elemzése, amelyek átnyúlnak az államhatárokon, és amelyekben az együttműködések adatolhatók; valamint
- további információk föltárása a harmadfokú képzésekről.

A kutatás eredeti célját – egyetértve az előbírálókkal, valamint tekintetbe véve az elnyert támogatás összegét – végül is az észak-magyarországi, a kelet-magyarországi valamint a tiroli régió egy-egy határmenti térségére szűkítettük. A kutatás folyamán pedig – az adatok gazdagsága miatt – további pontosításra is sor került.

A kutatás zárásaként elsősorban a határmenti térségek hasonlóságait és különbségeit mutatjuk be, tekintettel a képzésre (harmadfokú képzés). Ennek alapján igyekszünk jövőképet fölvezetni mind a határmenti együttműködés, mind pedig a harmadfokú képzést illetően

Publikációk

- Kozma T. 2000 Regionális együttműködések a harmadfokú képzésben. Educatio Füzetek 227. Budapest: Oktatókutató Intézet. Társszerzők: Híves T., Radácsi I.
- Kozma T. 1999 Regionális folyamatok és térségi oktatáspolitikák. Educatio Füzetek 225. Társszerző: Forray R. K. Budapest: Oktatókutató Intézet.
- Kozma T. 1998 New challenges of tertiary education in East-Central Europe. In: Leitner E. ed. 1998 Educational Research and Higher Education Reform in Eastern and Central Europe. Studies in Comparative Education 6. Frankfurt: Lang, 131-43
- Kozma T. 1997 Túlélés vagy felzárkózás? In Educatio 6, 3: 453-64
- Buda M., Kozma T. (eds) 1997 Határmenti együttműködés a felsőoktatásban. Acta Paedagogica Debrecina Vol. XCVI. Debrecen: Kossuth Egyetemi Kiadó

1995-1996

Határmenti együttműködés a felsőoktatásban: fölzárkózási stratégiák és együttműködési taktikák

- Projekt azonosító száma: AMFK 508/1995
- Nevesített szenior kutatók: Gábor Kálmán, Pusztai János, Szabó L. Tamás

Absztrakt

A kutatás eredeti célja a harmadfokú képzések területi elterjedtségének vizsgálata volt, különös tekintettel határmenti régiók együttműködésére. Ebből a következő a feladatok következtek: 1.) a harmadfokú képzések összegyűjtése, 2.) olyan régiók kiválasztása és elemzése, amelyek átnyúlnak az államhatárokon, és amelyekben az együttműködések adatolhatók, valamint 3.) további információk föltárása a harmadfokú képzésekről. A kutatás zárásaként elsősorban a határmenti térségek hasonlóságait és különbségeit mutattuk be, tekintettel a képzésre (harmadfokú képzés). Ennek alapján törekedtünk jövőképet fölvezetni mind a határmenti együttműködés, mind pedig a harmadfokú képzést illetően.

Publikációk

- Kozma T. 2000 Regionális együttműködések a harmadfokú képzésben. Educatio Füzetek 227. Budapest: Oktatókutató Intézet Társszerzők: Híves T., Radácsi I. ISBN 963-404-354-2
- Buda M., Kozma T. (eds) 1997 Határmenti együttműködés a felsőoktatásban. Acta Paedagogica Debrecina Vol. XCVI. Debrecen: Kossuth Egyetemi Kiadó

1994-1996

Euroharmonizáció

- Projekt azonosító száma: OKTK 998/1996
- Nevesített szenior kutatók: Radácsi Imre

Absztrakt

A kutatásban az Európai Unióhoz való csatlakozás oktatásügyre, az oktatáspolitikára, illetve az oktatás minőségére gyakorolt hatásait elemeztük. A kutatás célja annak felderítése volt, hogy milyen előkészületekre van szükség az oktatásügyben az euro-atlanti integrációhoz. Közelebbről: azoknak a kezdeményezéseknek a föltárása, amelyek a nemrég fölzárkóztak és a most csatlakozni kívánó országok oktatási-képzési rendszerében szükségessé váltak ahhoz, hogy az Európai Unióba beléphessenek; a csatlakozással kapcsolatos intézkedések várható társadalmi fogadtatásának, politikai hatásának, valamint költségkihatásainak vizsgálata;

valamint azoknak a „kritikus pontoknak” a megjelölése, ahol a magyarországi oktatást az EU normáival össze kell hangolni.

Publikációk

- Kozma T ed 1997 Euroharmonizáció. Budapest: Educatio Kiadó (Educatio Könyvek)
- Kozma T., Szigeti M G (eds) 1996 Európa. In Educatio 5, 4: 553-746 (tematikus szám). Társszerkesztő: Szigeti Miklós Gábor

1992-1995

Határmenti együttműködés az oktatásügyben: összehasonlító regionális vizsgálat

- Projekt azonosító száma: OTKA T-4917
- Nevesített szenior kutató: Imre Anna

Absztrakt

A határmenti együttműködésnek két jellegzetes formája: a szimbolikus és instrumentális együttműködés. A szimbolikus kapcsolatok jellegzetessége, hogy az oktatást a nemzeti identitástudat erősítésére használják föl; míg az instrumentálisnak nevezett együttműködések során a szakmai képzés a legfontosabb. A szimbolikus határmenti kapcsolatokra elsősorban az ország keleti, míg az instrumentális kapcsolatokra az ország nyugati határvidékein találtunk példákat. Három határin átnyúló régió tanuló- és tanármozgásait elemezve rámutattunk arra, hogy mindegyik kapcsolatban található szimbolikus elemek csakúgy, mint instrumentális elemek. A kapcsolatok jellegét e kétfajta kapcsolat aránya határozta meg.

Publikációk

- Kozma T 1996 Határmenti együttműködés az oktatásügyben. OTKA kutatási beszámoló, kézirat. Budapest: Oktatókutató Intézet D 4834
- Kozma T. 1994 Divided Nations. (Co-editor: Drahos P.) Budapest: Oktatókutató Intézet
- Kozma T., 1993 The expansion of education in Eastern Europe: A regional view. Higher Education in Europe 1993, 2: 85-96
- Kozma T., 1992 Határmenti régiók együttműködése az oktatásban. In: Forray R K, Pribersky A. ed 1992, Grenzüberschreitende Zusammenarbeit und Bildung. Budapest: Oktatókutató Intézet, pp. 18-24.

1991-94

Szakmai érdekszerveződés az oktatásügyben

- Projekt azonosító száma: OTKA T-2905
- Nevesített szenior kutatók: Bajomi Iván, Nagy Mária

Absztrakt

A szakmai érdekszervezések az oktatásügyben az 1980-as évek második felétől erősödtek föl, miközben a Kádár-rendszer központi kontrolláló szerepe meggyöngült. Az érdekszervezéseket elsősorban a központi pártszervek támogatták abból a célból, hogy sikerüljön semlegesíteniük a megyei irányító apparátusokat. Mindez az oktatásügy számára különös föl szabadultság élményét hozta magával (iskolai autonómia, a szakfelügyeleti rendszer föl számolása, igazgató választások stb.). A politikai fordulat után az új intézményfenntartók azonban igyekeztek az iskolák túlzottan tartott önállóságát

megakadályozni, és visszaszerezni az ellenőrzést az intézmények, pedagógusok és szülői mozgalmak fölött. Az 1990-es évek első két évében a szakmai érdekszerveződések felgyorsultak és megerősödtek, éppen azoknak a kihívásoknak köszönhetően, amelyek az új intézményi fönntartók felől érték őket.

Publikációk

- Kozma T., 1994 A közoktatás fejlesztési koncepciójának tudományos megalapozása. Kutatás Közben 198. Budapest: Oktatókutató Intézet. Társszerzőkkel
- Kozma T., 1992 Reformvitáink. Budapest: Educatio Kiadó
- Kozma T., 1992 The neo-conservative paradigm: recent changes in Eastern Europe. In: Altbach Ph G et al eds 1992 Emergent Issues in Education: Comparative Perspectives. Albany: State University of New York Press pp. 93-103.
- Kozma T., 1992 Szabad legyen vagy kötelező? Társszerző és társszerkesztő: Lukács P. Budapest: Educatio Kiadó
- Kozma T., 1991 ed. Önkormányzat és iskola. Kutatás Közben 153 Budapest: Oktatókutató Intézet
- Kozma T., 1991 Egy közoktatási reform esélyei Magyarországon. In Info - Társadalomtudomány 18, 7-14.
- Kozma T., 1991 Döntésformáló csoportok a magyar felsőoktatásban: politikai arculatuk és érdekérvényesítő stratégiáik. Kutatás Közben 144. Budapest: Oktatókutató Intézet

Összeállította: Tózsér Zoltán